

A román kormány költségvetési megszorító intézkedései

A román kormány mintegy háromhetes, ellentmondásokkal tarkított kommunikáció és egyeztetés után elfogadta az idei költségvetési kiadások csökkentését célzó sürgősségi rendeletet, amelyből végül számos eredetileg tervezett intézkedés kikerült, illetve csak későbbiekben, a kormány(fő)válást követően kerül megvitatásra és bevezetésre. A megtakarításokra vonatkozó lépés megtételét az tette indokolttá, hogy az I. negyedévben csaknem 1 milliárd euróval voltak kisebbek a költségvetés bevételei a tervezettnél, ami egész évre vetítve 4 milliárd eurós „lyukat” feltételezne. A jóváhagyott rendelet a pénzügyminiszter bejelentése szerint valamivel több, mint 1 milliárd euró lefaragását teszi lehetővé az idei költségvetési hiányból.

A korábbi elképzelések között fölmerült, hogy azon állami alkalmazottak, akiknek a fizetése meghaladja az államfő javadalmazását 10 % helyett 16 %-os személyi jövedelemadóval sújtanak, de szóba került a közalkalmazotti bérek esetleges befagyasztása is.

Ionuț Dumitru szerint a megoldás nem az adóemelés lenne, hanem a kivételezés, a méltánytalanságok megszüntetése. Ez, párhuzamosan az adóbehajtás hatékonyságának növelésével, nagyobb költségvetési bevételeket eredményezne.

Romániában jelenleg közel 900 ezer munkavállaló élvez részleges adómentességet: az informatikusok nem fizetnek személyi jövedelemadót, az építőiparban, a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban dolgozók pedig nyugdíjbiztosítási hozzájárulást sem. Mindez éves szinten többmilliárd lejjel csökkenti a költségvetési bevételeket.

Az elfogadott fontosabb **intézkedések** a következők:

- **Az állami hatóságoknak és intézményeknek 10 %-kal csökkenteniük kell a 2023-ra tervezett dologi kiadásait,** így nem lesz lehetséges gépkocsik, bútorok és irodafelszerelések vásárlása, lízingelése, vagy bérleése. Ugyanakkor lebonyolíthatók azok a közbeszerzési eljárások, amelyek eredményét még a sürgősségi rendelet hatályba lépése előtt közzétették. A kivételek között szerepel a környezetkímélő gépkocsik vásárlása az ún. roncsautóprogramon keresztül. Ugyancsak **mentesülnek a korlátozás alól az európai finanszírozású (MFF, RRF) projektekhez, valamint a Világbankkal kötött hitelmegállapodásokhoz kapcsolódó beszerzések, illetve az egészségügyi és az oktatási intézmények** ilyen célokra fordítható kiadásai. Az intézkedés hatálya **alól** a korábbi tervezethez képest **kikerültek az állami vállalatok.**
- **A közszférában létszámstopot vezetnek be,** ennek megfelelően az üres álláshelyek pályázat útján történő betöltését ebben az évben felfüggesztik. Kellően indokolt, kivételes esetekben a kormány jóváhagyásával ettől a rendelkezéstől el lehet térni, illetve betölthetők azok az állások is, amelyekre kiírt pályázatokhoz kapcsolódó eljárásokat a sürgősségi rendelet hatályba lépése előtt lebonyolították. A létszámstop érinti az egészségügy és az oktatás területét is.
- **A központi közigazgatásban dolgozó közjogi méltóságok (felső vezetők) tanácsadóinak számát a felére csökkentik.** (A közölt háttérinformációk szerint jelenleg 900, részben betöltetlen ilyen státusz létezik.) **Állami tisztségviselő nem lehet tagja kettőnél több állami vállalat igazgatótanácsának és/vagy felügyelő bizottságának.**
- A hatóságok és intézmények vezetői a munkavállalók hozzájárulása nélkül határozhatják meg, hogy közülük kik és milyen időtartamra végezzenek távmunkát.
- Az Agrár-élelmiszeripari Termékek Minőségügyi és Marketing Ügynöksége idénre tervezett létrehozását 2024-re halasztják.

- A jogszabály előírja – a viszonteladók számának minimálisra csökkentése, illetve a helyi termékek előnyben részesítése révén – **a beszerzési lánc lerövidítését a központi költségvetési szervek, intézmények** (köztük kórházak, idősotthonok, iskolai étkezdék stb.) **élelmiszerbeszerzéseinél**, amitől érzékelhető kiadáscsökkenést remélnek. Ennek megfelelően az ilyen közbeszerzések lebonyolításakor a legjobb ár-érték arány szempontját kell érvényesíteni oly módon, hogy az értékelésben az előbbieken említett kritériumok 30-30 %-os megoszlásban, összességében 60 %-os súllyal szerepeljenek.

A kormány ugyanakkor törölte a rendeletből azt az előírást, amely szerint a doktori címmel rendelkező állami alkalmazottak csak akkor jogosultak bérpótlékra, ha azon a területen dolgoznak, amelyen a tudományos fokozatukat szerezték tekintettel arra, hogy ezt a korlátozást a hatályban lévő közalkalmazotti bértörvény is tartalmazza.

A pénzügyminiszter ugyanakkor megjegyezte azt is, hogy **az új kormány megalakításakor elemezni fogják a minisztériumok számának csökkentésének lehetőségét**, azzal összefüggésben, hogy az államapparátusnak egyébként is karcsúbbnak és a polgárközelibbnek kell lennie. Hozzátette, hogy megítélése szerint nem a tárcák számának a csökkentése a költségvetési kiadások lefaragásának kulcsa, hanem az sokkal inkább a Románia rendelkezésére álló hitelek és projektek „okos” felhasználásán, illetve megvalósításán múlik. Hangsúlyozta, hogy **a jelenlegi helyzetben nincs szükség az adórendszerbe történő beavatkozásra.**

A kiadáscsökkentési rendelet tervezetében eredetileg szereplő, **az állami nyugdíj és fizetés halmozásának tilalmát célzó rendelkezést a későbbiekben törvénymódosítással kívánják rendezni** az alkotmányossági normáknak való megfelelés érdekében.

Saját:

Az **elemzők** szerint még az elhalasztott intézkedésekkel együtt sem lett volna megközelítőleg sem elégséges a megtakarítás a tervezettnél nagyobbnak mutakozó költségvetési hiány ellensúlyozásához. Véleményük szerint **az adóbehajtás hatékonyságának növelése, illetve bizonyos ágazatokban alkalmazott adómentességek megszüntetése jelenthetne valós megoldást** a problémára. (Romániában jelenleg közel 900 ezer munkavállaló részesül részleges adómentességben pl. az építőiparban vagy az IT szektorban.) Ugyanakkor **félő** az is, hogy a korábbi évek gyakorlatához hasonlóan **a kormány az egyensúly javítását a beruházási kiadások átütemezésével, késeltetésével kezeli**, ami a gazdaság hosszútávon is fenntartható fejlődése szempontjából rejt kockázatokat. Ezen kívül az is **nagy kérdés**, hogy **az új, szociáldemokrata vezetésű koalíciós kormányzati struktúra** felállása – immár a jövő évi választási szempontokra is figyelve – képes, illetve hajlandó lesz-e keresztülvinni a baloldalnak a **progresszív adózás bevezetésére** kinyilvánított határozott terveit, illetve milyen módon zárják le a helyreállítási terv keretében rendelkezésre álló forrásfelhasználási lehetőségeket is érintő **különnyugdíjak reformjáról** szóló eddigi meddő vitát, illetve egyeztetéseket.

Forrás: Magyarország Nagykövetsége, Budapest